

a sok beteg között a legszebben felelt: minden úgy lesz, ahogy a jó Isten akarja.

Kafka Margit *Színek és évek* c. regénye főhősének sokatmondó vallomását kívánom még idézni: „Amióta öreg vagyok, tudom már, hogy a legrosszabb dolog sem olyan rossz, hogy óvni és ijeszteni érdemes volna vele magunkat vagy egymást.“

Óvatos léptekkel, lassan közeledik újra az este. Letesszük munkánk eszközét, pihenésre készülünk ismét. Nappali életünk zaja elcsitul. Csituljanak el a gondok is. Némuljon el szívünkben a nyugtalanító gondok serege, hogy el tudjuk mondani ezt az imádságot: Istenem, én csak por-szem vagyok a Te végtelen világodban, de érzem, hogy gondod van reám is. Rád bízom magam. Rád bízom gondjaimat, mellettem alvó, s távoli szeretteimet. Rád bízom értünk vigyázó, helyettünk virrasztó, órködő, dolgozó testvéreimet. „Békében fekszem le és el is alszom, mert csak Te adod meg Uram, hogy biztonságban élhessek!“ Ámen.

A BÜNTŐL VALÓ SZABADULÁS

Kol 3,8. 10

Szeretem a köveket. Szívesen állok meg egy-egy számomra érdekes kőalakzat előtt, legyen az egyszerű homokkő egy kis erdei patak partján vagy hatalmas sziklatömb a hegyek csúcsain. S míg képzeletem a természet nyers erői által kialakított különös formák világában szórakozva eljátszadozik, követni próbálom a szélnek, esőnek, fagynak, villámoknak útját, munkáját mindaddig, míg kialakították a meglátott és megcsodált formát.

Újra és újra visszatér gondolatomba a nagy művész, Michelangelo felelete, midőn megkérdezték tőle: hogyan tud ilyen remekműveket alkotni? Ő azt felelte: nagyon egyszerű, csak el kell távolítani a köről a felesleges részeket.

Szeretem az embert, benne szülőföldem népét, szeretem híveimet. Szobámból magános elmélkedéseim közepette gyakran próbálom együtt látni titeket, de oly sokszor zavarja rajtatok végigsimító szeretetemet, megpihenni vágyó tekintetemet a sok harag, amiről hírt hallok, a sok veszekedő, sértő, közönyös, kimondott Istent káromló szó, amivel bántjátok egymást, amit fülemmel is hallok, azok a régi vagy újabban kialakult, gyarlóságban gyökerezett szokások, amelyek tiszta emberarcotokat elhalványítják.

Szeretem önmagam, ki ne szeretné, de olyan ritkán lehetek önmagammal is elégedett, mert szüntelenül elvetni, elhagyni való rossz szokásaim zavarják meg az önmagammal való megelégedést.

Ilyenkor újra és újra visszatér gondolatomba Pál apostol gyökeres megoldást ajánló intése: vessétek el magatoktól a haragot, a rossz indu-

latot, a gonoszságnak minden fajtát, szátokból a káromkodást és minden gyalázatos beszédet.

A léket kapott hajót a betóduló víztől szivattyúkkal tehermentesítik, hogy megmentsék az elsüllyedéstől. Nehezebb esetekben az is megtörténik, hogy a rakomány értékteleőbb darabjait is a vízbe dobják, azért, hogy a hajó a felszínen maradjon.

Emberi méltóságunk, erkölcsi értékünk: istenfiúságunk gyakran kerül veszélybe. Aláhúzó teherként tódul életünkbe sok-sok gyarlóság. A süllyedés veszélye fenyeget. Ahhoz, hogy az Isten akarata szerinti élet színvonalán maradjassunk, meg kell szabadulnunk bűneinktől, különben az erkölcsi halál vár reánk.

Ahhoz, hogy észrevegyük a veszélyt, gyakori és szigorú önvizsgálatra van szükségünk. Hízogó dolog a felsőbbrendűségi érzés fényében sütkérezni, de ezzel csak önmagunkat csaljuk meg, mert egyre jobban elhisszük magunkról, hogy mi immár tökéletesek vagyunk. Közben elfelejtünk szerénységgel, igazságosan, méltányosan élni embertársainkkal, és alázattal Isten előtt.

Feltétlenül bízunk kell abban, hogy a kövekből is szobor lehet és belőlünk is egyre tökéletesebb gyermeke Istennek, de ehhez elengedhetetlenül tudnunk és ismernünk kell, hogy e nemes cél elérése érdekében mi az ami fölösleges rajtunk, mi a kivetnivaló bennünk, amitől meg kell szabadulnunk.

A bűn a szeretet láncait szakítja el, mely összekötött az emberekkel és Istennel.

Ahány embert megbántottál gyalázkodó szavaddal, annyi szívet és annyi ajtót zártál be magad mögött. Minden káromló szavaddal egyre magasabbra emeled önkezeddel azt a korlátot, amely Isten és ember szeretetétől elválaszt téged.

A tékozló fiú a disznók vályújánál fogta fel, hogy szakítania kell a múlttal, hogy el kell dobnia a megalázottság szolgabotját, le kell vetnie a rongyokat, mert az Atya házában vár reá az új ruha, az új élet.

Olyanok vagyunk, hogy sok divatjamúlt ruhánkhoz ragaszkodunk, sok elhasznált tárgyat félreteszünk, gondolva, hogy még szükség lehet reá. Ezek aztán lassan felhalmozódnak, lakásunkban, szekrényeinkben, fiókjainkban és csak helyet foglalnak, csak akadályoznak, kényelmetlené teszik mindennapi életünket.

Így vagyunk gyarlóságainkkal is. De jön a tavaszi nagytakarítás ideje. Lakásunkból kikerülnek a lim-lomok, kertjeinkben elégetjük a növényi hulladékot, tisztára seperjük udvarainkat. Minden áhítatos, imádságos pillanat, minden istentisztelet, minden magányos perc lehetőséget kínál az önvizsgálatra, hogy meglássuk önmagunkon, mi a fölösleges, mi az elvetnivaló, mi az, ami elhomályosítja Isten képének visszatükröződését bennünk, amit el kell dobnunk, amitől tehermentesítenünk kell életünket.

Előttünk a példaképünk: Jézus. Őreá tekintsünk, s engedjük oda Isten kezébe lelkünket, hogy teljes emberré formáljon minket. Ámen.

AZ EMBER — ISTEN GYERMEKE

Zsolt 8,4—6

Derűs nyári estéken sokszor kutatom tekintetemmel a csillagos eget. Szemembe tűnnek az ismertebb csillagképek: a Nagy- és Kisgöncöl, a Tejút halvány-fehér vonala, amelyről a csillagászok azt mondják, hogy megszámlálhatatlan mennyiségű csillagból áll. A szemlélődésnek e perceiben lelkemben különös gondolatok születnek. Hiszen az égbolt minden hunyorgó csillaga egy-egy titok a kutató elme számára. Ilyenkor szembe találjuk magunkat a világmindenséggel, a végtelenség fogalmával, mely felfoghatatlan a véges emberi ész számára. A világegyetemben megszámlálhatatlan csillag kering meghatározott pályán, járja a maga kiszabott útját a kezdet és vég nélküli időben.

S miközben szemünk és agyunk belefárad a vizsgálódásba, lábunk alatt megérezzük a talajt melyen állunk, a földet, mely otthonunk, hazánk, meghalljuk az éjszaka neszeit, a szellő susogását a fák lombjai közl. Érezzük mint dobog a szívünk, mint kering ereinkben a vér, elkalandozott képzeletünk visszatér, hazatalál, ráeszmélünk önmagunkra, s a lelkünkben feltörő csodálkozás hangos szava válik ajkunkon. „Mikor látom egeidet, a te ujjaidnak munkáját: a holdat és a csillagokat, amelyeket teremtettél: Micsoda az ember — mondom —, hogy megemlékezel róla? és az embernek fia, hogy gondod van reá?“ Talán a zoltáríró ajkára is a vizsgálódásnak, az elmélkedésnek egy ilyen pillanatában tódulhattak ezek a szavak, mikor tekintetével a mérhetetlen világuirt akarta átfogni. Jób is ugyanezt kérdi Istentől: „Micsoda az ember, hogy őt ily nagyra becsülöd, és hogy figyelmedet fordítod reá.“ (7,17).

Ez a kérdés visszhangzik a mi lelkünkben is és keressük rá a feleletet. Furcsább ez a kérdés, mint ahogy azt első hallásra észrevehettük. Sem a zoltáríró, sem Jób nem azt kérdik, hogy ki, kicsoda az ember, hanem ebben a formában: *micsoda*. Nagy különbség van a két forma között. Hogy ki vagyok, erre a kérdésre könnyű a felelet. Előveszem személyazonossági igazolványomat és máris előttem a válasz. Vagy legfeljebb azt mondom: ember vagyok, az élővilág legfejlettebb lénye. Mondhatom, hogy a társadalomnak egy tagja vagyok, annak törvényei, szabályai, szokásai szerint élek. Úgy érezzük, azonban, hogy ezek a feleletek nem az a választ adják, amelyet mi keresünk, még pontosabban nem arra a kérdésre válaszolnak, amelyet feltettünk: micsoda az ember? Nem a társadalom meghatározta szűk keretek között, nem biológiai eredete és tulajdonságai, vagy fizikai teljesítőképesége alapján, hanem a csillagok hunyorgó fénye alatt, a végtelen mindenségben, ahol nincs határa a térnek és az időnek, micsoda a föld lakója, az ember? Kepler, a csillagász, így szól a csillagok alatt: „Fényes mestere a világnak! Csodálva nézem a te kezeidnek munkáját“. Én azt kérdem: micsoda az ember?

Úgy hiszem a vallás számára egyetlen út létezik, melyen a válaszhoz eljutok: a hit útja. Ezen az úton haladva találok meg az igazságot: az ember Isten teremtménye, Isten gyermeke. Istentől kapta értelmét, tehetségeit, lelkét, mellyel érezni, szeretni, örvendeni és búsulni tud. Az